

Predgovor

U drugoj polovini XX. veka dva divovska bloka zemalja borila su se za globalnu prevlast u svetu: kapitalizam i socijalizma (komunizam), sa dva društveno-ekonomska i politička sistema, što, međutim, nije imalo veze sa socijalizmom kao teorijom namenjene potlačenim, nego za sticanje novih prirodnih resursa, tržišta i kolonija (robova). Kapitalizam karakteriše slobodna tržišta (roba, marki proizvoda, rada, ideja, iskustva, novca, kapitala, hartija od vrednosti, tehnologija, informacija, itd) i privatno vlasništvo nad sredstvima za proizvodnju, dok socijalizam karakteriše centralno planiranje i državno (društveno) vlasništvo. Jedina prava svrha i interes u borbi dva bloka tokom „hladnog rata“, bio je, kako je to 80'tih godina XX. veka utvrdio profesor Branko Horvat u svojoj epohalnoj knjizi Politička ekonomija socijalizma (za koju je bio i kandidat za Nobelovu nagradu), sprečiti pravi socijalistički razvoj u svetu, što treba imati u vidu kada se vodi bilo kakva rasprava o komparativnim modelima socijalne organizacije, ekonomskim sistemima, teorijama, doktrinama i školama.

Danas smo ponovno suočeni sa globalnim zavodenjem jednog novog političkog, bezbednosnog, socijalnog, ekonomskog i informacionog sistema – prema svim izgledima pod dominacijom tzv. totalnog američkog liberalnog liberalnog kapitalizma sa kolonijalnom demokratijom, što, opet, nikakve veze nema sa demokratijom, nego samo nastavak borbe za prevlast na svetskim prirodnim resursima, tržištem i novim robovima, pri čemu se prirodni resursi proglašavaju kao ošte svetsko dobro na koje imaju svi jednaka prava, misleći pri tome da to pravo imaju oni koji poseduju vojnu moć da ga ostvare.

Kada je reč o ekonomiji, tj. makroekonomiji, mezoekonomiji i mikroekonomiji, bez obzira o kojem se modelu - političkom, socijalnom i ekonomskom sistemu radilo, uvek je osnovno pitanje i osnovni problem ovladavanje rezultatima ljudskog rada na mikronivou i ovladavanje prirodnim resursima i tržištem na makronivou. U tom smislu, francuska boržoaska revolucija (sloboda, jednakost i bratstvo) trebala je postići ništa manje nego emancipaciju ljudskog rada. Kapitalizam i socijalizam kao teorijski modeli velikih država imaju u vidu ista pitanja (nametnuti se drugima, manjim državama, tako što će se zavladatai njihovim resursima, tržištima i radno sposobnim stanovništvom), na koji će se način (da li na tržištu-kapitalizam ili planski-socijalizam) vršiti raspodelu i preraspodelu prirodnog i društvenog bogatstva i ko će raspolagati rezultatima ljudskog rada. Teorija i iskustva kapitalizma su nam dobro poznata, dok su nam teorijska znanja i praksa socijalizma manje poznata (s obzirom na nedostatak istorijske distance da bi se sagledala sve prdnosti i nedostaci), što je osnovni razlog da se savremenici apologetski odnose prema ova dva osnovna gledišta.

Ono oko čega više nema velikih razlika jeste da se većina savremenih političara i intelektualaca dominantno opredeljuje za pluralističko građansko društvo sa